

AULANGON LUONNONSUOJELUALUE

M U I S T I O

18.5.1995

Näkötornin ja Graniittilinnan (Rau-
niolinnan) korjaustarvetta selvittä-
vä katselmus Aulangolla 17.3.1995.

Läsnä: Jarkko Jokinen, Metla
Reijo Jokinen, Metla
Yrjö Palm, Metla
Eero Kotkas, Ins.tsto
Matti Ollila & Co
Erkki Mäkiö, museovirasto

Muistion laati Erkki Mäkiö. Eero
Kotkas on tarkastanut sisällön.

NÄKÖTORNI

Näkötorni on tehty muotoon hakatuis-
ta harkkokivistä muuraamalla puuki-
loja käyttäen. Kuormat siirtyvät
tässä rakenteessa siis kalkkilaasti-
saumojen välityksellä kivel-
le. Kivien pintasaumaus on tehty
sementtilaastilla. Tornin korkean
jalustaosan ytimen rakenteesta ei
ole tietoa, mutta se lienee kivi ja

maatäyttöä.

Todettiin, että ylätasanteen kivi-
saumoja on laastittu viime syksynä.

Tornin ulkomuuripinnat

Etupäässä tornin yläosien ja sisään-
tuloterassin kohdalla olevien muuri-
pintojen (ulkopuoli) kalkkivalumat
ovat lisääntyneet viimeisten 30 vuo-
den ja etenkin 10 vuoden aikana.
Ulkopuolista uudelleen saumausta ei
ole tehty.

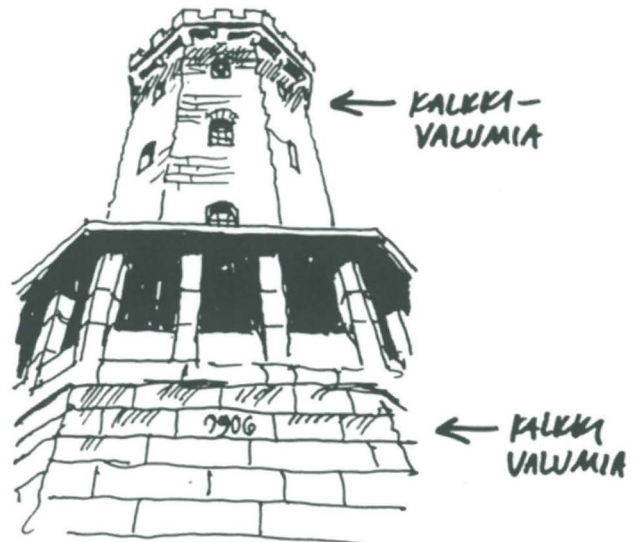
K o r j a u s :

Kalkkivalumat pestään pois muuripin-
noilta. Rikkoutunut saumaus avataan
käsityökalulla ja laasti, josta on
sideaine kulkeutunut veden mukana
pois (=hiekkaa) puhalletaan paineil-
malla pois. Mikäli rapautuneen sau-
malaastin alue ulottuu vaakasaumassa
yli 20 cm:n syvyyteen ulkopinnasta
on saumaan lyötävä, joka harkon koh-
dalle kaksi noin tuuman levyistä
puukiilaa. Saumattava alue kastel-
laan ämpärillä ja saumaus suorite-
taan seuraavana päivänä Parmu-muu-
rauslaastia käyttäen. Puhdistetut
saumat on täytettävä kokonaan. Sau-
maamiseen käytetään rasvaprässiä.
Kalkki pestään pois kivipinnoilta.

Sisätilan tuuletus.

Todettiin tornin sisätilan kosteuden
aiheuttavan vaurioita välipohjien
rakenteille ja ikkunoille.

K o r j a u s : Sisääntulotason mo-
lempien ovien yläpuolella olevien

kuusiruutuisten lunetti-ikkunoiden kahden keskimmäisen ruudun lasit poistetaan ja tilalle asennetaan noin # 5 mm:n teräslankaverkko lasituslistoilla kiinnitettynä. Tornin ylätasanteen ovesa olevan ikkunan alapuolelle tehdään ikkunan levyinen noin # 5 mm:n sisäpuolisella verkolla varustettu metallirakenteinen tuuletussäleikkö.

Lipputanko

Todettiin, että lipputangon päässä oleva plogijärjestely ei ole onnistunut. Lippuköysi saattaa jäädä jumiin ja nosto tai lasku voi vaatia pelastuslaitoksen apua. Toimintavarma ratkaisu jätettiin hautumaan. Ratkaisun tulee perustua nykyisen, alkuperäisen tangon käyttöön.

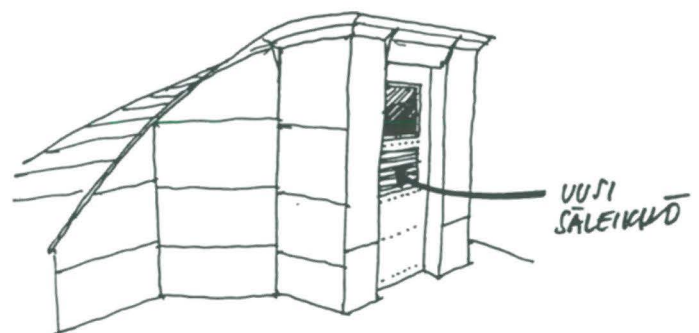
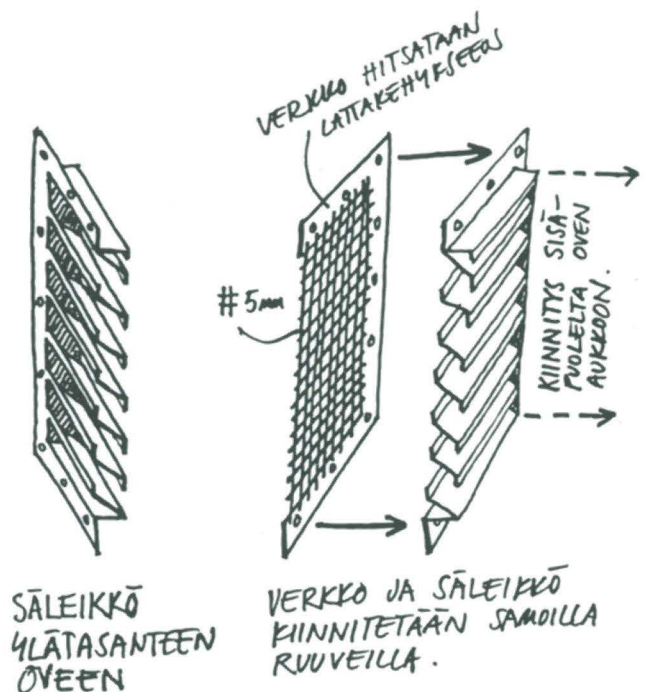
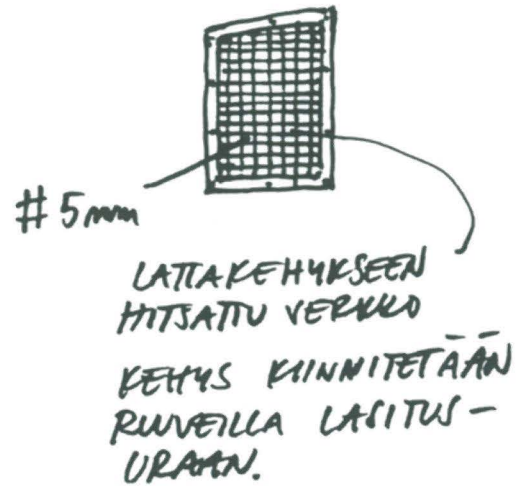
Ikkunat

Ikkunoiden puitteet ovat yleisesti ottaen hyväkuntoiset. Vauriot esiintyvät pääasiassa karmeissa niin, että ne pahenevat ylemmissä

kerroksissa. Sekä sisätilojen kosteus että sade ovat vaurioittaneet harkkomuurin saumausta. Kalkkia on kulkeutunut veden mukana etenkin karmien yläkappaleeseen ja syönyt siitä ligniinin. Puu on näillä alueilla märkää, tikkuuntunutta ja pahimmissa kohdissa sienimäisen pehmeää.

K o r j a u s :

Ikkunat korjataan tornin yläosista aslaspäin resurssien mukaan muutama aukko vuodessa. Korjauksen pääperiaate on paikkakorjaus. Vaurioituneet

karmien ja puitteiden osat korvataan uudella puulla. Ensimmäisen korjattavan ikkunan kohdalla ratkaistaan erikseen korjaustavan yksityiskohdat, ennen kaikkea miten karmien liittyminen muuriaukkon pintoihin toteutetaan.

Välitasanteiden kohdalla oleviin ikkunakomeroihin laitetaan turvakaiheet jo tehtyä mallia noudattaen.

Välipohjat

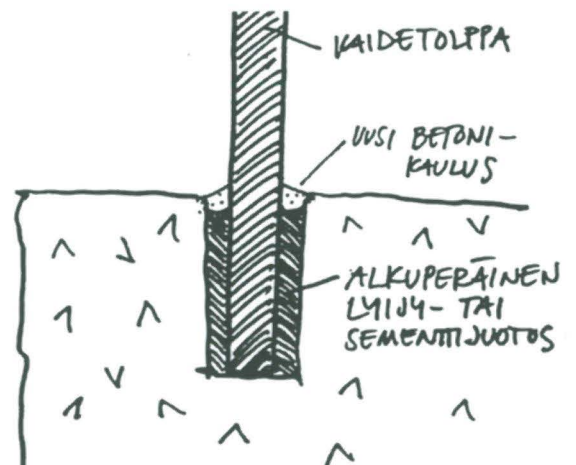
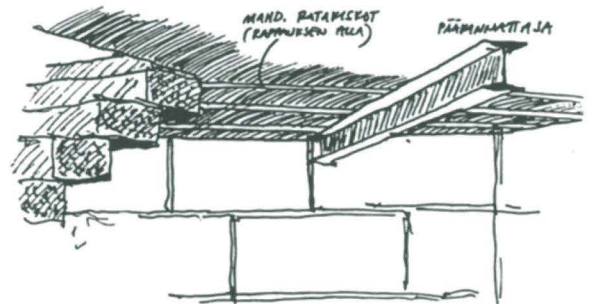
K o r j a u s:

Välipohjien näkyvissä olevat rautakannattajat puhdistetaan koneellisella teräsharjauksella ja käsitellään sivelemällä tärpätin ja vernissan seoksella (1/1). Myös rappauskorjauksissa paljastuvat rautarakenteet käsitellään samoin.

Ulkoportaan kaidetolpat

K o r j a u s:

Askelharkkoihin kiinnitettyjen kaidetolppien alapää ja juuret puhdistetaan mekaanisesti kaapimalla ja teräsharjauksella. Rautatolppien alapää käsitellään vernissa-tärpätiseoksella ja tolpan istutusreiän kuoppa täytetään betonimassalla niin, että juureen syntyy pieni kaulus, jossa on kaato tolpasta pois päin. Kaulus ei saa olla kivessä olevaa kaidetolpan istutusreikää laajempi.

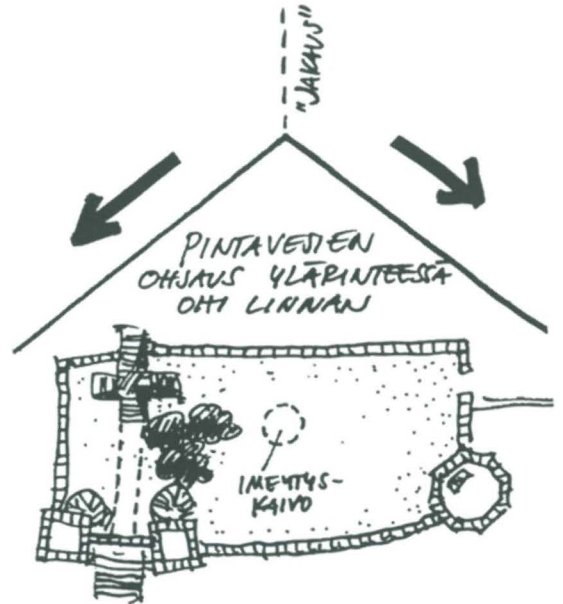

RAUNIOLINNA

Pintavesien ohjaus

K o r j a u s:

Pintavedet on ohjattava linnan yläpuolisen rinteessä alueella ohi linnan. Lisäksi rakennetaan linnan pihalle pintavesiä varten mahdollisimman syvä imeytyskaivo.

Tunneliin rakennetaan vesikourut ja tunnelikäytävän yläpään korkoa pudotetaan noin 15 cm, jotta tunnelitiilaan saadaan lisää korkeutta ennen porrasta.

Muurit ja pikkutornit

K o r j a u s:

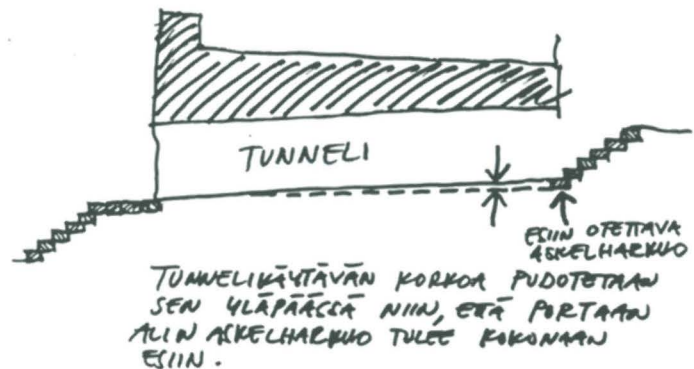
Tornien ylätasanteille suunnitellaan lisäkaiteet.

Museovirasto tekee kaiteiden toteuttamistavasta ehdotuksen.

Tornien ylätasanteiden vesieristys tarkastetaan ja korjataan tarvittaessa.

Muuriharjat saumataan huolellisesti M 100/300-laastilla. Saumauksen yhteydessä varmistetaan, ettei harjoille jää vesialtaita. Muurien aukkokomeroitten pohjiin muurataan M 100/300-laastilla vesipenkit, joiden kaato on ulospäin. Vesipenkkimuuraus rajataan aukon reunaan niin, ettei laasti tule näkyviin ulkoa katsottaessa.

Muurien seinäpinnoissa poistetaan

vesihyllyjä muuraamalla ja ironaiset kivet liimataan muuriin laastilla. Muuripintoihin ei tehdä umpisau- mausta, jotta muureihin kertyvän veden vapaa kulku ulos olisi mahdol- linen.

Iso torni

Tässä esitettyjen korjaustoimenpi- teiden jälkeen torni voidaan avata yleisölle. Tornin yleisökäytölle nykytilassa ei nähty muita esteitä kuin matalat ja suuriaukkoiset kai- teet.

K o r j a u s:

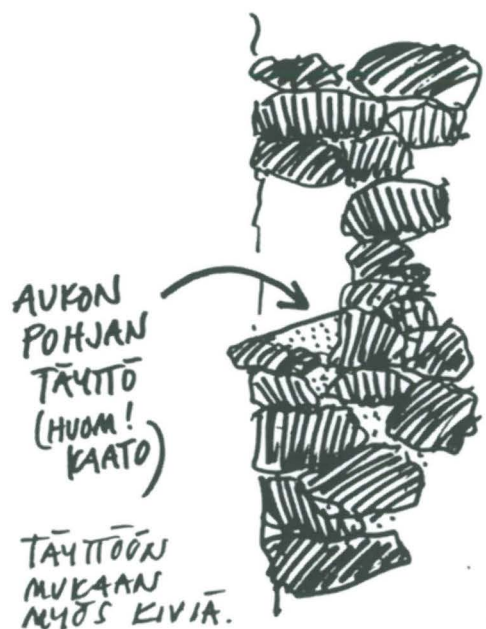
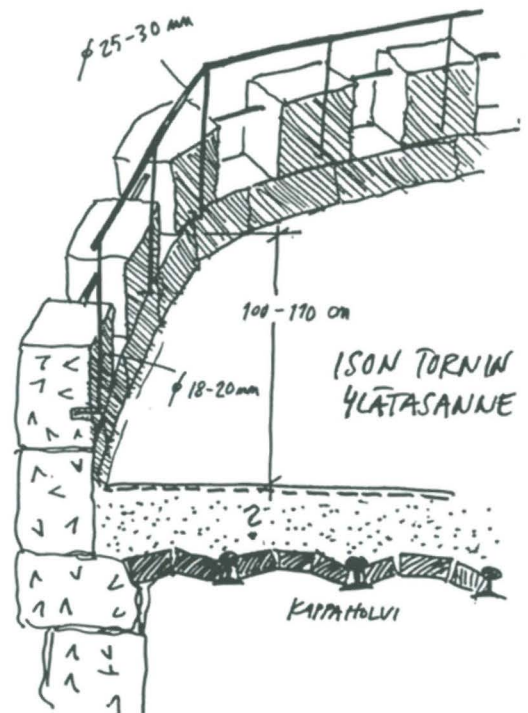
Tornin ylätasanteelle rakennetaan lisäkaihteet. Museovirasto luonnoste- lee ehdotuksen.

Ylätasanteen vesieristys tarkaste- taan ja korjataan tarvittaessa. Täs- sä yhteydessä tutkitaan myös veden- heittäjien tarvetta. Aukon katta- mista tai muuta sadesuojausta harki- taan.

Ylätasanteen kappaholvin rata- kiskot käsitellään kuten rautakannattajat näkötorissa. Kappaholvin tiilien kunto tarkastetaan. Mahdollisten vaurioiden korjaustavasta sovitaan erikseen.

Tornin ikkunapenkit käsitellään kut- ten edellisessä kohdassa on selos- tettu.

Tornin pohjalla oleva puu- ja muu tavara poistetaan ja Lasten Kesäte- atterin tarvikevarastolle haetaan jokin toinen ratkaisu.

Tornin juuren ulkopuolisen pullistuman alueen saumt puhalletaan paineilmalla puhtaiksi ja suoritetaan täyttö M 100/300-laastilla. Puhallus ja täyttö suoritetaan muutaman neliön alueella kerralla ja siirrytään aina välillä muihin työkohteisiin laastin kovettumisen ajaksi. Täyttö aloitetaan alimmalta korjattavalta alueelta ylöspäin edeten myöhemmin laadittavan työselityksen mukaan.

Kesäteatterin katsomon pari ensimmäistä penkkiriviä, jotka on rakennettu linnan pihaa rajaavan sakaramuurin eteen muutetaan heti esityksen jälkeen pois siirrettäviksi tai korvataan katsomon laiduille lisätävillä istumapaikoilla. Muutoksen toteutustapa sovitaan erillisessä katselmuksessa.

**VANHAT HAAT JÄTETÄÄN
PAIKOILLEEN**